یادداشت

درباره روندی که به انحلال انجامید؛ بانک بی آینده

براساس استانداردهای بازل که مورد قبول تمامی صنعت بانکداری است و همه بانک‌های جهان باید این استانداردها را لحاظ کنند، تسبت کفایت سرمایه است. یعنی بانک باید به‌اندازه‌ی کافی سرمایه در برابر ریسک‌هایش داشته باشد؛ به طوری که زیان‌های احتمالی باعث ورشکستگی آن نشود. این تسبت مناسب معمولاً بالای ۸ درصد است. اما آن‌طور که بررسی‌هاتشان می‌دهند تسبت کفایت سرمایه بانک آینده بیش از منفی ۲۵۰ درصد بود. این یعنی ورشکستگی بانک. این یعنی بانک آینده نه‌تنها سرمایه‌ از خودش ندارد بلکه باید برروی باقیمانده‌های موجود —اگر از آن خودش باشد- از دیگری قرض بگیرد و بگذارد.

داستان بانک‌های خصوصی در ایران، قصه غمباری است. مرحوم دکتر محسن توربخش، که در تیمه دوم دهه ۱۳۷۰ به دنبال راه‌اندازی موسسات اعتباری و بانک‌های خصوصی بود، اعتقاد داشت که با راه‌اندازی این نوع بانک‌ها، شکل و شمایل بانکداری ایران نه‌تنها تغییر خواهد شد بلکه صنعت بانکداری ایران هم می‌تواند جهش‌های قابل توجهی داشته باشد.

بانک اقتصاد نوین، اولین بانک خصوصی بود که در سال ۱۳۷۹ تاسیس شد. یادم می‌آید زمانی که دکتر توربخش برای افتتاح اولین شعبه این بانک وارد ساختمان آن شد، برقی در چشمانش بود و جمله‌ای به این مضمون گفت که راه بانکداری نوین در ایران باز شده است. اما او نمی‌دانست که ۲۴ سال بعد بانک‌های خصوصی و موسسات اعتباری آنچنان صنعت بانکداری کشور را دچار کلاف سردرگمی کنند که حاکمیت به‌تبال آن باشد عطایش را به لقایش ببخشد و تصمیم بگیرد که همان بانکداری سنتی را تقویت کند.

ماجرای انحلال بانک آینده و اخباری که حاکی از ادغام آن در بزرگترین بانک دولتی کشور یعنی بانک ملی است از همین نوع کلاف‌ها است. چه اتفاقی بر سر بانک آینده افتاد؟ قبل از پاسخ به این سوال بهتر است اول ویژگی‌های یک بانک خوب —اعم از دولتی یا خصوصی —را بررسی کنیم.

براساس استانداردهای بازل که مورد قبول تمامی صنعت بانکداری است و همه بانک‌های جهان باید این استانداردها را لحاظ کنند، تسبت کفایت سرمایه است. یعنی بانک باید به‌اندازه‌ی کافی سرمایه در برابر ریسک‌هایش داشته باشد؛ به طوری که زیان‌های احتمالی باعث ورشکستگی آن نشود. این تسبت مناسب معمولاً بالای ۸ درصد است.

اما آن‌طور که بررسی‌هاتشان می‌دهند تسبت کفایت سرمایه بانک آینده بیش از منفی ۲۵۰ درصد بود. این یعنی ورشکستگی بانک. این یعنی بانک آینده نه‌تنها سرمایه‌ از خودش ندارد بلکه باید برروی باقیمانده‌های موجود —اگر از آن خودش باشد- از دیگری قرض بگیرد و بگذارد.

پارامتر دیگر تسبت مطالبات غیرجاری است. به معنای آنکه وام‌هایی که مشتری گرفته اما نتوانسته تعهدات مالی خود را در موعد مقرر پرداخت کند. در بانک‌های سالم، طبق استانداردهای بانکی این تسبت باید زیر ۵ درصد باشد.

براساس گزارش‌های منتشرشده این بانک، در پایان خردادماه امسال مانده کل تسهیلات کلان معادل ۱۲۲ هزار و ۳۱۵ میلیارد تومان بوده که از این میزان حدود ۱۲۰ هزار میلیارد تومان آن غیرجاری بوده است؛ معادل ۹۸ درصد!

همین دو اتفاق یعنی کفایت منفی سرمایه و مطالبات بالای غیرجاری بانک و رویدادهای دیگری که در حاشیه آن رخ داد باعث شد در کل زیان انباشته‌شده این بانک بر مبنای آخرین گزارش معادل ۵۰۰ هزار میلیارد تومان باشد.

سوال بعدی این است که آیا ادغام این بانک در بانک ملی می‌تواند شبکه بانکی را از آلودگی پاک کند؟ پاسخ به این سوال از چند جنبه می‌تواند مهم باشد.

اول، بررسی سوابق موسسات و یا بانک‌هایی است که در شبکه موجود بانکی ادغام شده‌اند. بررسی ادغام بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی نشان می‌دهد که ادغام موسسات و بانک‌های ورشکسته تبدیل به بانک عامل را دچار تزلزل و یا تاثرزای مالی کند و مهمتر از آن شیوه پرداخت به طلبکارانی است که همراه بانک و یا موسسه ورشکسته وارد بانک عامل می‌شوند.

پیش از این شاهد بودیم که انحلال و ادغام برخی از موسسات و یا بانک‌های ورشکسته باعث بروز تنش و چالش‌هایی در عرصه سیاسی و اقتصادی شده بود. نمونه آن موسسه اعتباری ثامن‌الحجج بود که در جریان انحلال و ادغام آن بانک مرکزی مجبور شد که میلیاردها تومان تقدیمتگی در اختیار بانک عامل قرار دهد تا آن بانک بتواند بدهی‌های آن موسسه را پوشش دهد. اما به نظرمی‌آید که یکی از موفقیت‌آمیزترین ادغام‌ها، ادغام موسسه اعتباری تور در بانک ملی در سال ۱۴۰۲ بود.

شاید انتخاب بانک ملی برای ادغام بانک آینده به خاطر همین گذشته موفق بوده است. در آن سال موسسه اعتباری تور که بیش از ۴۰ هزار میلیارد تومان بدهی داشت در بانک ملی ادغام شد بدون آنکه خللی به سپرده‌گذاران و طلبکاران وارد شود. شیوه مدیریتی مانع از بروز تنش و چالش شد؛ اتفاقی که پیش از این در خصوص برخی از ادغام‌ها رخ داده بود.

اما به‌رغم انحلال بانک آینده، ماجرای بانک‌های خصوصی در ایران همچنان چالش‌برانگیز است. یکی از مهمترین دلایل چالش‌برانگیزی این بانک‌ها به جریان‌های سیاسی و رانتیرهای اقتصادی برمی‌گردد که در برخی از سیاست‌گذاری‌های این بانک‌ها دخالت می‌کنند. در این خصوص خاطرات عبدالله طالبی، اولین مدیرعامل بانک پارسیان می‌تواند آموزنده باشد.

منصور بیطرف
Alborz.payam@gmail.com

پیام آشنا گزارش می دهد

فرونشست زمین در البرز؛ تهدید منابع آب، اقتصاد و کشاورزی

اختصاصی پیام آشنا- استان البرز، به عنوان یکی از قطب‌های صنعتی و علمی کشور، درگیر پدیده‌ای است که می‌تواند اقتصاد، زیرساخت‌ها و امنیت غذایی استان را تهدید کند: فرونشست زمین. علیرضا عباسی، نماینده کرج، فردیس و اشتهارد، استان البرز را جزو پنج استان اول درگیر فرونشست معرفی می‌کند و تأکید دارد که تنها با اصلاح روش‌های کشاورزی و افزایش بهره‌وری آب می‌توان از پیامدهای جبران‌ناپذیر آن جلوگیری کرد. او همچنین یادآور شد که ایران با میانگین بارندگی ۲۴۰ میلی‌متر در سال و تبخیر سه برابر متوسط جهانی، در منطقه خشک و نیمه‌خشک قرار دارد و برداشت غیرمجاز از سفره‌های آب زیرزمینی، منابع آبی کشور را به شدت کاهش داده است.

پیامدهای اجتماعی و علمی

رئیس دانشگاه خوارزمی، این بحران را یک «فرچالش» خواند و هشدار داد که پیامدهای اجتماعی و سیاسی فرونشست قابل جبران نیستند. او بر ضرورت اجرایی‌سازی تحقیقات علمی و همکاری دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و دستگاه‌های اجرایی برای مقابله با این پدیده تأکید کرد.

بعد مدیریتی و ملی

توحید شیرزاد، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز، با اشاره به تدوین موضوع فرونشست در ستد یکپارچه نظام فنی و اجرایی کشور، بر پیگیری علمی و مدیریتی این بحران توسط تمامی دستگاه‌های اجرایی تأکید کرد. او افزود که حداقل ۲۲ استان کشور به طور مستقیم با فرونشست درگیر هستند و البرز نیز از جمله استان‌های بحرانی است.

راهکارهای مقابله و مدیریت بحران: از سیاستگذاری تا بهره‌وری منابع

کارشناسان اقتصادی و محیط‌زیستی تأکید دارند که مقابله با فرونشست نیازمند راهکارهای چندلایه و هماهنگ است. اصلاح روش‌های کشاورزی و افزایش بهره‌وری آب، نه تنها مصرف منابع آبی را کاهش می‌دهد، بلکه بازدهی تولید را بهبود می‌بخشد و از فشار بر سفره‌های زیرزمینی می‌کاهد. اجرای پروژه‌های آبخیزداری و بازگرداندن بخشی از آب‌های هدررفته، می‌تواند سطح آب‌های زیرزمینی را تثبیت کرده و فرونشست زمین را کاهش دهد.

همچنین، کنترل چاه‌های غیرمجاز و ایجاد سامانه‌های هوشمند پایش منابع آب، امکان برنامه‌ریزی بلندمدت برای مدیریت بحران را فراهم می‌کند. استفاده از ظرفیت‌های علمی و تحقیقاتی استان، از جمله دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، می‌تواند راهکارهای نوین مانند سیستم‌های هشدار زودهنگام و مدل‌سازی هوش مصنوعی برای پیش‌بینی مناطق آسیب‌پذیر ارائه دهد. در کنار این اقدامات فنی، پیاده‌سازی ستد یکپارچه نظام فنی و اجرایی کشور و الزام دستگاه‌های اجرایی به رعایت شاخص‌های پیشگیری از فرونشست، از سطح سیاستگذاری تا اجرا، ضمانت اجرایی ایجاد می‌کند و از پراکندگی تصمیمات و اقدامات جلوگیری می‌کند.

چشم‌انداز اقتصادی و ضرورت اقدام فوری: بحران و فرصت

اقتصاد استان البرز، که بر پایه صنایع حساس و زیرساخت‌های حیاتی شکل گرفته، بدون مدیریت بحران فرونشست، با ریسک‌های قابل توجه مالی و اجتماعی روبه‌رو است. تخریب خطوط انتقال انرژی و حمل‌ونقل، کاهش تولید کشاورزی و افزایش هزینه‌های بازسازی، می‌تواند فشار بر بودجه عمومی و کند شدن رشد اقتصادی استان را به همراه داشته باشد.

از منظر تحلیلی، این بحران چندبعدی است: بخش فنی و زیرساختی، بخش محیط‌زیستی و منابع آب، و بخش اجتماعی و اقتصادی. مدیریت تاکارآمد آن، علاوه بر افزایش هزینه‌های مستقیم، ریسک سرمایه‌گذاری، کاهش امنیت غذایی و تشدید مهاجرت داخلی را نیز به همراه دارد. از سوی دیگر، اگر سیاست‌ها و اقدامات علمی، مدیریتی و هماهنگ اجرا شوند، این بحران می‌تواند به فرصتی برای بهینه‌سازی مصرف منابع، تقویت زیرساخت‌ها و توسعه پایدار استان تبدیل شود. به عبارت دیگر، هر روز تأخیر در اجرای اقدامات پیشگیرانه، هزینه اقتصادی و اجتماعی بیشتری بر استان تحمیل می‌کند و فرصت تبدیل تهدید به فرصت را کاهش می‌دهد.

نجفیان در سومین کنفرانس فرصت‌ها و چالش‌های مهندسی البرز هشدار داد

سرانه آب تجدیدپذیر به زیر ۵۰۰ مترمکعب رسیده است

سومین کنفرانس «فرصت‌ها و چالش‌های مهندسی استان البرز» ۳۰ مهرماه ۱۴۰۴ با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز و با حضور دستگاه‌های اجرایی و نهادهای تخصصی، در سالن همایش مؤسسه آموزشی امام خمینی (ره) برگزار شد

به گزارش پیام آشنا به نقل از روابط عمومی شرکت آب منطقه‌ای البرز، این رویداد امسال با محور «همبستگی آب، غذا و انرژی؛ رویکردی برای پایداری منابع آب» برگزار شد و فرصتی برای تبادل نظر میان مدیران، متخصصان و دانشگاهیان در خصوص بحران‌های زیست‌محیطی و چالش‌های توسعه پایدار استان بود.

حضور شرکت آب منطقه‌ای البرز و ارائه دستاوردها

در حاشیه این همایش، شرکت آب منطقه‌ای البرز با برپایی غرفه‌ای تخصصی، به معرفی دستاوردها، پروژه‌های اجرایی و فعالیت‌های شاخص خود در زمینه مدیریت منابع آب پرداخت. این غرفه با استقبال گسترده شرکت‌کنندگان و کارشناسان حوزه مهندسی و محیط زیست همراه بود.

تشریح سیاست‌های کلان نظام فنی و اجرایی کشور در این نشست سعید وکیلی، رئیس امور نظام فنی و اجرایی کشور، ضمن ارائه گزارشی از سیاست‌های کلان نظام فنی و اجرایی یکپارچه، بر اهمیت هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی در مواجهه با چالش‌های ملی از جمله بحران آب و فرونشست تأکید کرد.

بررسی علمی و فنی پدیده فرونشست

در ادامه، دکتر علی فاخر، عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران، به بررسی ابعاد مختلف مدیریت ریسک فرونشست زمین پرداخت و ضرورت تدوین راهبردهای جامع در این زمینه را یادآور شد.

داود نجفیان: فرونشست نتیجه سال‌ها برداشت بی‌رویه آب زیرزمینی است

در بخش دیگری از همایش، داود نجفیان، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز، با اشاره به وضعیت بحرانی منابع آب استان گفت: «اگرچه بخشی از عوامل فرونشست طبیعی و زمین‌شناسی است، اما سهم اصلی را تصمیمات و رفتارهای انسانی طی دهه‌های اخیر داشته‌اند. تخلیه بی‌رویه منابع زیرزمینی موجب افت سطح آبخوان‌ها و در نهایت فرونشست زمین شده است. در برخی نقاط استان، این میزان به بیش از ۲۸ سانتی‌متر در سال رسیده و در شرایط بحرانی امکان اصلاح وجود ندارد.»

خشکسالی و فشار مضاعف بر منابع زیرزمینی

نجفیان با اشاره به تداوم خشکسالی برای پنجمین سال پیاپی گفت: «حدود ۷۵ درصد مصارف استان وابسته به منابع آب زیرزمینی است. کاهش بارش‌ها موجب از بین رفتن بسیاری از منابع سطحی شده و در نتیجه فشار زیادی بر آبخوان‌ها وارد شده است. در حال حاضر ۳۲ درصد از کل مصارف استان مربوط به آب شرب است که این امر نیاز به مدیریت دقیق‌تری دارد.»

توسعه کشاورزی و افزایش تعداد چاه‌های غیرمجاز: تهدیدی برای آینده آب استان

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز در ادامه با اشاره به نقش کشاورزی در افزایش برداشت‌ها گفت: «مقرر بود یکسوم اراضی کشاورزی هر سال آیش بمانند، اما با تغییر کاربری‌ها و گسترش باغ‌ویلاها این برنامه اجرایی نشد. اکنون بیش از ۶۸۰۰ حلقه چاه غیرمجاز در استان فعال است و سالانه حدود ۲۴۰ میلیون مترمکعب برداشت اضافی از آبخوان‌ها صورت می‌گیرد. شکاف بین تأمین و مصرف به بیش از ۵۰ میلیون مترمکعب در سال رسیده است.»

هشدار نسبت به مصرف ۹۶ درصدی ظرفیت منابع آبی

نجفیان تأکید کرد: «در حالی که کشور به طور میانگین ۸۶ درصد از ظرفیت منابع آبی خود را مصرف کرده، در استان البرز این رقم به ۹۶ درصد رسیده است. در استانداردهای جهانی، مصرف نباید از ۴۰ درصد فراتر رود. همچنین سرانه آب تجدیدپذیر در البرز به زیر ۵۰۰ مترمکعب در سال کاهش یافته که نشان‌دهنده تنش مطلق آبی است.»

لزوم درک جدی بحران و مدیریت هوشمند منابع

وی با تأکید بر برگشت‌ناپذیر بودن بحران آب گفت: «باید بپذیریم ظرفیت‌های آبی استان فرصتی بزرگ بوده که به‌درستی از آن بهره‌برداری نشده است. هدف ما توقف تولید در کشاورزی یا صنعت نیست، بلکه ایجاد توازن و مدیریت پایدار است. مقابله با تخلفات آبی و اصلاح الگوی مصرف باید در اولویت برنامه‌ها قرار گیرد.»

برگزاری میزگرد تخصصی پایانی

در پایان کنفرانس، میزگرد تخصصی با حضور مدیران، اساتید دانشگاه و کارشناسان حوزه منابع آب برگزار شد. در این نشست، چالش‌های اجرایی، راهکارهای مدیریت مصرف، نقش آموزش عمومی در کاهش بحران آب و اهمیت هم‌افزایی نهادها برای تحقق پایداری منابع به بحث و تبادل نظر گذاشته شد

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز

آگهی مزایده (نوبت اول)

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز در نظر دارد نسبت به برگزاری مزایده اجاره فضاهای مازاد بر نیاز خود اقدام نماید. متقاضیان می توانند از تاریخ ۱۴۰۴/۰۸/۰۵ لغایت ۱۴۰۴/۰۸/۰۷ جهت دریافت اسناد و شرکت در مزایده به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir مراجعه نمایند.

تلفن تماس: ۳۲۵۶۳۱۹۰ داخلی ۳۸۷

شناسه آگهی: ۲۰۳۰۹۷۱

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز